

en Forhandling i et Udvalg kan det ærede Medlem ikke vente Noget, naar han selv erkjender, at der her er sammenblandet en Mængde Spørgsmaal, at der med Hensyn til mange Punkter i Lovforslaget er Uklarhed, og at det ingenlunde kan gaa an at ordne Forholdet paa den Maade, som det er foreslaaet her. Jeg er meget i Tvivl om, at det ærede Medlem vil være istand til ved privat Initiativ at trænge igennem i hele denne Materie — jeg siger ikke paa enkelte Punkter af denne Materie, men i hele den Materie, han har taget op —, naar han ikke vil gjøre det i Forening med en Reform af Fattiglovgivningen. og jeg kan ikke undlade at minde det ærede Medlem om, at jeg har været villig til for endel Aar siden til en vis Grad at ordne disse Forhold med ham. Da vare vi lige ved at blive enige om en Ordning af Fattigvæsenet; men jeg tror, at det snarere var det ærede Medlems Skyld end vi Andres, at det dengang ikke blev til Noget med Ordningen.

Sable: Naar den ærede sidste Taler mener, at der for nogle Aar siden er foregaaet en Forhandling, og det en Hovedforhandling, vil jeg kun tillade mig at bemærke, at der jo er fremkommet og fremkommer i den Tid, hvor vi nu leve, betydelige Skridt i Retning af at løse disse vigtige Samsundsopgaver. Vi behøve jo kun at se, hvad der foregaaer Siden for os og kunne ogsaa tage i Betragtning, hvad der maa løses ad en eller anden Vej i det Land, som vi paa saa mange Maader staa i Berøring med, England. Altsaa, hvorfor skulle vi Danste da ikke ogsaa søge at løse disse Opgaver eller ialtsald holde os a jour med, hvad der sker i andre Lande. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (H. Nielsen) kom med en Tanke, som jeg tror, det er rigtigt at staa fast; det er den, at, hvad der er blevet tilbage af Fortidens Maade at løse de sociale Spørgsmaal paa, er Fattigvæsenet; men Fattigvæsenet er jo først i Løbet af nogle faa Aar blevet til det kommunale Fattigvæsen, som det nu er. Det var noget Andet for nogle faa Aar siden; det har forandret sig til det, det nu er, i Løbet af nogle faa Aar. Derfor kan der nu være Opfordring til at tage det Spørgsmaal under Overveielse, hvorvidt disse Forhold nu ere heldig ordnede eller ikke. Jeg tror nu, naar jeg skal sige min Mening, at det er ganske rigtigt, at man gik den Vej; men man maa gaa videre. Derimod maa jeg nu tillade mig at gjøre nogle Bemærkninger om Grundtanken i Forslaget. Der er bestandig tale om Hjælp til Selvhjælp. Jeg vil være tilbøjelig til at sige: blot ikke en saadan Frase skal ligge og gro saaledes, at den kan se ud som Noget, men dog i Birkeligheden vise sig at være meget mindre end Intet. Naar vi leve ude omkring blandt Befolkningen, kunne vi udmærket godt se den bestemte Forfæls mellem de Menneſter, der kæmpe sig frem under meget smaa Forhold, og saa staa lige paa

det Punkt, der er et Vendepunkt i deres Tilværelse, da de ikke længer kunne holde sig oppe ved egen Hjælp, men ere nøbte til at paatalde det Offentlige. Dette Punkt kunne vi se for vore Dine hver Dag; hvert Sogn, hver Kommune kjender det saa nøie; heldigvis tør jeg sige til, at der ikke er saa overdrevent mange Exempler af den Art, — de ere til at tælle — omkring i Kommunerne hvert Aar. Men hvis vi nu vilde tænke os, at denne Lov kom ud her, vil jeg henpege paa Slutningen af Lovforslagets § 2 og Begyndelsen af dets § 3. Først vil jeg om de Tilstande, jeg nævnte før, sige, at, naar den ærede Ordfører for Forslagsstillerne siger, at det, der gjør ham mest ondt, er, at de Mand, han taler for, miste deres politiske, deres borgerlige Rettigheder o. s. v., saa giver jeg ham fuldkommen Ret deri. Men jeg vil tillige sige, at i den næsten ødelæggende Kamp, som føres, inden en Mand kommer til det Punkt, hvor han paatalder det Offentliges Bistand, inden han naaer til det Punkt, ere saa mange Ting nedbrudte hos det stakkels Menneſke, at Spørgsmaalet om politiske og borgerlige Rettigheder er blevet til noget meget Lidet i Løbet af den haarde Kamp. Men, naar vi nu tage dette Lovforslag for os og se, hvad der staaar om, hvem det er, der skal have denne Understøttelse, hvilke Indtægter de skulle have, maa jeg saa ikke spørge, om det ikke kan siges at virke til at svække den Modstandskraft, som de maa have, og som er den vigtigste Betingelse i hele Livet for at holde sig oppe, naar Granden bliver sat saa bestemt, som den staaar i § 3 i første Stykke, hvor der er nævnt disse Tal 200, 250, 300 og saa 400, 500 og 600 Kr.? Naar disse Tal blive regnede ud for Alles Dine i Kommunerne, og der bliver sagt: Du har saa og saa Dieget, derfor faar Du Ingenting; Du derimod har lige under det, derfor skal Du faae Noget, sætter man da ikke en Præmie paa at holde sig under dette Punkt? Det er saa tydeligt, som Noget kan være. Hvad gjør man altsaa der? Jeg kan ikke sige Andet end, at man derved svækker den Kraft i Samfundet, som er den egentlig frembringende Kraft. Jeg kan tænke mig en Samsundsorden — nu maa de ikke tage mig det ilde op, at jeg sætter det paa Spidsen — jeg vil kalde det den hjerte-løse Samsundsorden; jeg kan tænke mig en saadan, og jeg vil dog alligenel sige, at der er Noget i den. Den siger som saa: Jeg giver Oder Allesammen Frihed, vær saa god, brug saa Guds Gaver, som I kunne! De, der gaa under, lad dem gaa under lige saa meget, de ville, men de, der blive tilbage, blive saa meget bygtigere, idet saa nemlig den Kraft, den Flugt, der er i Samfundet, ansproes, idet man bruger Friheden i det Diemed — jeg vil ikke sige, at det altid er noble Diemed, — men man søger at bruge Friheden til at opnaa de Fordele, som hver ønsker at opnaa for sig. Der maa da Kamp til,